

Péče a podpora nadaných žáků je legislativně ukotvena v **zákoně č. 516/2004 Sb.**, v platném znění. Konkrétně jde o § 17, který hovoří o vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů. V prvním odstavci je zmíněno, že školy mají vytvářet podmínky pro vzdělávání výše uvedených žáků. K tomuto účelu mohou využívat rozšířenou výuku předmětů. Dále na žádost zákonných zástupců (v součinnosti s vyjádřením školského poradenského zařízení a registrujícího lékaře) může být mimořádně nadaný žák přeřazen do vyššího ročníku. Podmínkou tohoto přeřazení

je vykonání zkoušek z části nebo celého učiva – uvedené je v kompetenci ředitele školy. Žáci mohou mít zpracován individuální vzdělávací plán.

Další informace jsou k dispozici ve **vyhlášce č. 27/2016 Sb.**, v platném znění. Uvedená vyhláška definuje nadané a mimořádně nadané žáky. Jako další možná míra podpory je zde zmíněna stáž v jiné vzdělávací instituci se svolením ředitele školy.

Na naší škole je podpora nadaných žáků součástí ŠVP ZV. Naším cílem je poskytnout maximální podporu pro jejich rozvoj. Od září 2023 bude na naší škole fungovat kroužek pro nadané děti a nově máme pozici koordinátora nadání. Pro depistáž nadaných žáků bude využita pedagogická diagnostika. Žákům bude na úrovni školy (se souhlasem zákonných zástupců) nabídnuta možnost testování testem IDENA. Pro zavedení vyššího podpůrného opatření budou žáci odesíláni do příslušného školského poradenského zařízení.

1. Typologie a orientační profil nadaných žáků

Cílem tohoto přehledu není přiřazení konkrétní nálepky pro žáky, ale spíše přehled typů nadaných žáků, se kterými se pedagog může setkat nejčastěji. Podle Bettse a Neihartové (1988) existuje 6 základních typů nadaných dětí:

- **Úspěšný nadaný žák:** z pohledu pedagogické diagnostiky jde o dítě, které se velmi dobře učí, zvládá jednat s dospělými, nemá žádné problémy v chování.

- **Vysoce tvořivý nadaný žák:** jde o žáka, který stále něco tvoří, vymýšlí, experimentuje. Bývá pro něj obtížné se přizpůsobit školnímu systému (má problémy se sebeovládáním, chce měnit školní pravidla, opravuje dospělé). Chování bývá konfliktní.
- **Nadaný žák maskující své schopnosti:** často se jedná o žáky s nízkým sebevědomím a sebehodnocením. Své schopnosti maskuje z důvodu přijetí jeho osoby dalšími spolužáky (tento typ se týká zejména nadaných dívek).
- **„Ztroskotálý“ žák:** protestuje proti dospělým (rodičům, učitelům, společnosti), spolužákům i sourozencům. Ve třídě vyrušuje nebo zcela ztratil motivaci pro jakoukoliv řízenou činnost s pocitem, že mu nikdo nerozumí. Z tohoto důvodu jsou školní výkony hodnoceny jako průměrné nebo podprůměrné, nevyrovnané. Žák je stále nespokojený a dává to najevo.
- **Autonomní nadaný žák:** vykazuje pozitivní sebehodnocení a je schopen využít vzdělávací systém ke svému užitku. Působí velmi nezávisle, nevyžaduje tolik sociálního kontaktu, ale jakýkoliv výkon je vždy precizní.
- **Nadaný žák s neurovývojovými obtížemi:** takovíto žáci bývají velmi nadaní, ale jejich školní výsledky tomu zcela neodpovídají (nejčastěji se jedná o specifickou poruchu učení). V rámci školní práce nedokončují činnost, pracují nepřesně, obávají se práce pod časovým tlakem nebo selhání. Bez přesné diagnostiky jsou vnímáni jako žáci s průměrnými schopnostmi.

2. Některé rozdíly mezi bystrým a nadaným dítětem

Pedagogické zkušenosti a sdílení dobré praxe ukazují, že řada učitelů velmi dobře dovede pedagogickou diagnostikou identifikovat nadané žáky. Avšak pro nastavení efektivní podpory je nutné dobře rozlišovat mezi nadaným a bystrým/šikovným žákem (Cvetkovič – Lay, 1998).

bystrý žák

umí odpovídat

zajímá se

má dobré nápady

odpovídá na otázky

je vůdcem skupiny

velmi rychle se učí

chápe významy

je spokojený s vlastním výkonem

nadaný žák

klade otázky

je zvědavé

má neobvyklé nápady

zajímají jej detaily, rozpracovává, dokončuje

je samostatný (často pracuje sám)

většinu informací už zná

dělá závěry

je sebekritický

Uvedená typologie poskytuje pedagogům určitý přehled, na jehož základě mohou nadané žáky identifikovat. Další možností je sdílení případů tzv. dobré praxe mezi kolegy. Vybraným žákům může být nabídnuta možnost rozšíření/prohloubení informací v příslušné oblasti (badatelská metoda, exkurze, soutěže, příspěvky na stránky školy...).

3 Jednotlivé kroky s doporučenými termíny ve školním roce:

- seznámení pedagogů a pedagogických pracovníků s uvedeným materiálem (září, říjen),
- aktualizace seznamu nadaných žáků ve všech ročnících (průběžně),
- depistáž nadaných žáků (úzká spolupráce zejména s TU – podařené práce, ocenění, pokroky, účast v soutěžích), (průběžně),
- informování rodičů o uvedené činnosti (v době konání třídních schůzek) – případně nabídnout vyšetření testem IDENA nebo vyšetření v PPP,
- pracovat s literaturou, metodickými materiály (vhodné metody práce) – lze se obracet na Michaelu Egerovou, Petru Křížkovskou (průběžně),
- vyhodnocení podpory poskytované nadaným žákům (prosinec, květen),
- do Edupage zaznamenávat i mimořádně úspěšné mimoškolní aktivity žáků – všichni pedagogové napříč předměty (průběžně).

4 Náměty pro Školní práci

Jde o systémy, které v rámci podpory nadaných žáků fungují v zahraničí několik let paralelně, proto nelze určit, který z nich je nejvhodnější.

